

Brez trde hoje do dobre vzgoje

POSPRAVLJANJE IGRAČ

Večina staršev nas je zadovoljnih, ko se otrok samostojno igra. Takrat neradi posegamo v igro, malo zato, ker nas navdušuje otrokova samostojnost, včasih pa tudi zaradi udobja. Če se otrok zaigra, imamo čas, da se posvetimo svojim opravilom, pogovoru s partnerjem, prijatelji. Vse bi bilo lepo in prav, če si ne bi konec dneva zamislili, da mora biti stanovanje kot iz škatlice. Zato otroku naročimo, naj pospravi igrače. In naš mali nadobudnež se znajde pred težko nalogo: pospraviti kupe razmetanih igrač. Ne znajde se, ne ve, kje naj začne z delom in kam naj pospravi katero igračo. Včasih nas presliši in ne upošteva naše prošnje ali zahteve. To v nas vzbudi jezo in stopnjevanje zahtev ali pa obup in začnemo pospravljati sami.

Verjamem, da z lastno disciplino, doslednostjo in urejenostjo lahko veliko pripomoremo k temu, da se bo otrok navadil za seboj pospraviti. Gre namreč za navado, in da nekaj pride v navado, moramo prej vaditi.

RAZPOREJANJE IGRAČ

Vzgoja je precej preprostejša, naše življenje pa lepše, če zmoremo čim več situacij predvideti in ravnamo preventivno. Predpogoj za to pa je, da se znamo vživeti v otroka. Marsikdo od nas ima izkušnjo, da nas, ko pridemo v trgovino, kjer je lepo aranžirano, zloženo, polno barv, zagradi neka nerazumljiva želja, da bi brskali. Tako se odziva tudi otrok v prodajalni z igračami. In če imamo doma pospravljene igrače tako kot v trgovini, vse na ogled in dosegu roke, bo naš malček kar naprej zbehan, mi pa slabe volje zaradi nereda.

Veliko izbiri otroku oteži odločitev, kaj bi se igral, in lahko se zgodi, da bo le begal od igrače do igrače. Na koncu bomo imeli v sobi kup igrač, otrok pa nam bo rekel, da ne ve, s čim naj se igra.

Večino igrač pospravimo na njemu nevidno in nedosegljivo mesto. Praktično je, da imamo na nedosegljivih mestih pospravljene sestavljanke in namizne igre, da se nam koščki ne zmešajo.

Na nižje policičke in v spodnje predale dajmo tiste igrače, s katerimi se igra vsak dan. Lahko nastavimo tudi nekatere didaktične igrače, s katerimi želimo, da bi se igral. V skladu z mojimi vrednotami bi jaz dala na spodnjo policičko knjige, barvice, liste in kocke. Vsak starš pa ve, kaj je njemu pomembno, h katerim aktivnostim želi spodbujati svojega otroka.

Tako nas bo moral malček za nekatere igrače prositi, mi pa bomo lažje usmerjali pospravljanje. Druge igrače mu bomo dali šele takrat, ko bo pospravil tiste, s katerimi se je igral prej.

Brez trde hoje do dobre vzgoje

POSPRAVLJANJE V SKLADU Z OTROKOVIMI ZMOŽNOSTMI

Majhen otrok bo težko zmožl lep zložiti medvedke na poličko, zato bodimo tolerantni in ga pohvalimo za trud, ki ga je vložil v pospravljanje, čeprav učinek kdaj ni po naših merilih. In nikar ne popravljajmo za njim v njegovi prisotnosti, saj mu bomo s tem sporočili, da ni naredil dovolj dobro, on pa bo začel dvomiti v svoje zmožnosti. Na koncu koncev se ta zgodba običajno konča tako, da otrok neha pospravljati, saj »za mami ni nikoli nič dovolj dobro«.

Lažje, kot zlagali na poličke, bodo pospravljali igrače v zabojčke ali škatle od čevljev. Prej jih lahko zavijemo v darilni papir. Otrok naj iz reklame izstriže primer igrače, kakršne bodo pospravljene v tej škatli. Slikico nalepimo na vidno mesto. Praktični so tudi prozorni zabojčki, saj se vsebina vidi.

PODARIMO IGRAČE

Morda pa včasih ni odveč, da naredimo čistko med igračami. Se otrok res igra z vsemi igračami? Bi morda katere od njih podaril prijateljem, znancem ali pa humanitarni ustanovi? V decembru pogosto potekajo humanitarne akcije zbiranja igrač. Včasih zasledimo, da jih potrebujejo tudi varne hiše, kamor se zatečeta starš in otrok pred nasilnejšem. Takrat s seboj vzamejo le najnujnejše, med tem pa je le bore malo prostora za igrače. Nekje sem prebrala nasvet, da se z otrokom dogovorimo, da ob vsaki novi igrači eno staro podari. Meni se zdi to lepa navada. Vzgoja za solidarnost je vzgoja za človečnost.

DAJANJE NATANČNIH NAVODIL

Če pričakujemo, da bo otrok pospravil igrače, ne postavljajmo vprašanj, kot je: »Ali bi pospravil igrače?« Takšno vprašanje mu namreč omogoča izbiro, lahko reče tudi ne. Ne bojmo se jasno izraziti pričakovanj. Poved »Pospravi svojo sobo.« je sicer primerna, vendar nejasna in jo že različni odrasli lahko razumemo različno, kaj šele otroci. Kaj pomeni pospraviti sobo? Morda to, da na tleh ni več igrač in jih otrok lahko le zmeče za posteljo ali to pomeni, da so igrače na svojem mestu ali le to, da so knjige lepo zložene? Bodimo natančnejši, npr.: »Pospravi knjige na polico.«

Če je razmetanih več igrač, bomo otroku zelo pomagali, če ga bomo vodili pri pospravljanju po korakih, hkrati pa ga bomo naučili, kako se lotiti dela. Težko je namreč slediti več navodilom hkrati. Reči malčku »pospravi avtomobilčke v zelen zabojček, kocke v rdečega, knjige pa na polico« je zanj veliko preveč podatkov naenkrat. Nekje vmes se bo izgubil in ne bo vedel, kaj smo mu že naročili. Dobra volja ga bo minila, saj se mu bo zdelo, da ima toliko dela, da mu ne bo kos. Vzemimo si čas in bodimo zraven ter ga vodimo med opravili.

Brez trde hoje do dobre vzgoje

SKOZI IGRO JE LAŽJE

Da pa bodo naši odnosi z otroki prijetnejši, jim kdaj pa kdaj poskusimo pospravljanje približati tudi preko igre. Npr. skupaj lahko sortiramo nogavice tako, da tekmujemo, kdo bo našel več parov. V dobro voljo nas spravi tudi glasba, ob poplesavanju pa je lahko tudi pospravljanje zabavno. Morda vam vzgojiteljica lahko pomaga s kakšno pesmico o pospravljanju, ki jo lahko prepevate med delom. Če nam bo uspelo razbiti predstavo, da je pospravljanje nujno zlo, bo še nam staršem postalo prijetneje.

POTREBUJEŠ POMOČ?

Igrače so otrokove, z njimi se igra on, torej je pospravljanje njegova dolžnost. Temu logično sledi naše vprašanje: »Ali boš pospravil sam ali potrebuješ mojo pomoč?« Pogosto starši vprašamo otroka drugače: »Ali nam boš pomagal pospraviti igrače?« in tako otrok razume, da je to pravzaprav naša dolžnost in ne njegova.

KO OBISKI ODIDEJO, NAS ČAKA DELO

Moje mnenje je, da ni nevljudno in neprimerno, če od otrok, ki se igrajo pri nas doma, pričakujemo, da bodo skupaj pospravili igrače. In z otroki običajno ni težav. Če jasno izrazimo pričakovanje, bodo to tudi naredili. Res pa je, da mlajši potrebujejo usmerjanje odraslega.

Opažam pa, da imamo odrasli do tega različen odnos. Nekateri naši prijatelji malo pred odhodom domov svojemu otroku naročijo, naj pomaga pospraviti igrače, s katerimi so se skupaj igrali. Drugi odidejo, ne da bi na to pomislili. In tretji pričakujejo, da bodo moji otroci pospravljali igrače, kadar smo mi pri njih na obisku, njihovi pa pri nas ne. Včasih sem slišala kakšnega otroka, ki ni dovolil gostom, da bi se igrali z njegovimi igračkami. Ker so otroci zelo odkriti, je povedal tudi razlog: »Potem bom moral pa vse sam pospraviti.«

Verjetno je najbolje, da se odločimo, ali bomo angažirali goste ali pa svojemu otroku po njihovem odhodu pomagali pri pospravljanju.

Pa še nekaj. Preventiva tudi tu ni odveč. Preden pridejo gostje, pripravimo igrače, za katere menimo, da se lahko igrajo z njimi. Tako na koncu ne bomo imeli kupa, polnega kock, sestavljanek, barvic, kart in vsega mogočega.

Prijateljica Petra večkrat pove, da smo ljudje nagnjeni k udobju. Nekatera domača opravila, ki nam ne dišijo ravno najbolj, bi najraje preskočili, vendar jih ne, ker se zavedamo, da so nujna, da bo naše bivanje lažje in na koncu koncev prijetnejše. Ozrимо se malce nazaj in se poskušajmo spomniti svojega otroštva (in mladostništva). Koliko časa smo delali stvari, ker smo morali, čeprav so se nam zdele nesmiselne? Kdaj smo ozavestili, da je pomen reda več kot le estetske narave? Pri večini je to zorenje kar dolgo trajalo, od naših staršev pa je terjalo veliko potrpljenja, vztrajnosti in doslednosti. Sedaj smo na vrsti mi.

Tina Plahutnik, univ. dipl. soc. delavka

